

NORGES HØYESTERETT

Den 6. juni 2018 avsa Høyesterett dom i

HR-2018-1057-A, (sak nr. 2017/1678), sivil sak, anke over dom,

A (advokat Knut Jullumstrø – til prøve)

mot

Staten v/Justis- og
beredskapsdepartementet (Regjeringsadvokaten v/advokat Torje Sunde)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Kst. dommer **Sverdrup**: Saken gjelder overprøving av Politidirektoratets vedtak om avliving av hund.
- (2) Rambo er en hannhund av blandingsrasen rottweiler og boxer. Den er 7–8 år gammel og veier rundt 45 kilo. B overtok Rambo da hunden var omtrent ett år gammel, og den bodde hos ham frem til juni 2015. Rambo ble da overtatt av Bs mor, A, som nå også eier hunden. Rambo bodde hos henne inntil den ble satt i kennel høsten 2016 i påvente av avgjørelse i saken her.
- (3) Den 29. desember 2015 om kvelden gikk A tur med Rambo og møtte C på veien. Rambo bet da C i underarmen slik at han ble påført et relativt stort blødende sår.
- (4) C anmeldte forholdet 5. januar 2016. Den 30. mars 2016 vedtok politiet å avlive Rambo.
- (5) B påklaget vedtaket til Politidirektoratet, som fattet vedtak 6. september 2016 om at klagen ikke skulle tas til følge.
- (6) B og A brakte Politidirektoratets vedtak inn for tingretten med påstand om at vedtaket skulle kjennes ugyldig. De krevde også midlertidig forføyning slik at Rambo kunne frigis fra kennelen.
- (7) Alstahaug tingrett avsa 10. januar 2017 dom med slik domsslutning:

- "1. **Politidirektoratets vedtak av 06.09.16 er ugyldig.**
- 2. **Begjæring om midlertidig forføyning tas ikke til følge.**
- 3. **I saksomkostninger betaler staten v/Justis- og beredskapsdepartementet kroner 154 420,60 – ethundreogfemtifiretusenfirehundreogtjuekommaseksti – innen 2 – to – uker fra dommen forkynnes."**

(8) Tingretten la vekt på at Rambo hadde fått innsatt en såkalt kastreringschip kort tid før hendelsen med C, og at dette mest sannsynlig var årsaken til at hunden var aggressiv. Videre ble det lagt vekt på den store nytteverdien hunden hadde for A.

(9) Staten anket tingrettens dom til lagmannsretten. Hålogaland lagmannsrett avsa 30. juni 2017 dom med slik domsslutning:

- "1. **Staten v/Justis- og beredskapsdepartementet frifinnes.**
- 2. **I saksomkostninger i hovedsaken betaler B og A 171 010 – etthundreogsyttientusenogti – kroner innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.**
- 3. **I saksomkostninger i forføyningssaken betaler B og A 10 150 – titusenett hundrefemti – kroner innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse."**

(10) Lagmannsretten fant det ikke sannsynlig at kastreringschipen hadde forårsaket endret adferd hos Rambo. Det ble også ført vitner som kunne fortelle om frykt for hunden i nabolaget. I en slik situasjon kunne ikke det nære forholdet som A har til hunden, bli avgjørende, og lagmannsretten fant på dette grunnlag at avlivingsvedtaket var gyldig.

(11) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen og bevisbedømmelsen. En anke over saksbehandlingen er ikke opprettholdt. Saken står i samme stilling for Høyesterett som for lagmannsretten.

(12) Saken har i Høyesterett vært behandlet sammen med sak 2017/2028 (HR-2018-1058-A), som også gjelder gyldigheten av et vedtak om avlaving av hund.

(13) Den ankende part, A, har i korte trekk anført:

(14) Det erkjennes at Rambo bet C, men det var ikke kontakt mellom tenner og hud, og det var ikke nødvendig for C å oppsøke lege. Rambo bet som en advarsel, og ikke av full kraft. C kom overraskende mot A og hunden, det var mørkt, han var ustø, og han virket derfor truende på Rambo. Den mest nærliggende forklaringen på at hunden bet, er forhøyet testosteronnivå på grunn av en kastreringschip som nylig var satt inn. Bittet var situasjonsbetinget og hunden vil ikke bite igjen.

(15) Rambo har aldri angrepet et menneske verken før eller senere. Dette til tross for at hunden har levd i et til dels stressende miljø som kunne ha fremkalt aggresjon.

(16) Lagmannsretten bygger på en feilaktig premiss om at en hund som biter én gang, vil bite igjen. Det er ikke ført noe holdbart bevis for dette. Tvert om viser statistikk for de mange hundebitt sammenholdt med de få avlavingssaker man har, at dette ikke er tilfellet. Det er dessuten en feilslutning at en hund som er aggressiv mot andre hunder, også er aggressiv

mot mennesker.

- (17) Sakkyndige uttalelser, tester og kennelpersonalets erfaringer taler for at Rambo er en ufarlig hund. A er sterkt knyttet til Rambo og har stort behov for hunden. Alt i alt er derfor avliving uforholdsmessig.
- (18) A har nedlagt slik påstand:
- "1. Alstahaug tingretts dom i sak 16-160576TVI-ALST, pkt 1 og 3 stadfestes.**
- 2. A, f. 00.00.74 tilkjennes omkostninger for lagmannsrett og Høyesterett.**
- Subsidiært:*
- 1. Partene bærer egne omkostninger i tingrett, lagmannsrett og Høyesterett."**
- (19) Ankemotparten, *staten v/Justis- og beredskapsdepartementet*, har i korte trekk anført:
- (20) Staten mener at lagmannsretten har tolket loven riktig og bedømt bevisene korrekt når retten konkluderer med at avliving ikke er et uforholdsmessig tiltak.
- (21) Rambo bet og skadet C i en helt ordinær situasjon hvor C ikke provoserte hunden. Angrepet på C kan ikke knyttes til den forutgående kjemiske kastreringen av hunden.
- (22) At hunder som har bitt før, har større sannsynlighet for å bite på ny, er en sentral premisse for lovens utforming. Dette fremgår også av forarbeidene. Uansett sier den aggresjonen som lå bak bittet, noe om hundens generelle gemytt.
- (23) Rambo har en rekke ganger vært aggressiv mot andre hunder. Dette har vært alvorlig og skremmende for naboene og skapt frykt i lokalmiljøet. Denne utrygghetsfølelsen er et selvstendig moment i vurderingen av om avliving er uforholdsmessig.
- (24) Staten v/Justis- og beredskapsdepartementet har nedlagt slik påstand:
- "1. Anken forkastes.**
- 2. Staten v/Justis- og beredskapsdepartementet tilkjennes sakskostnader for Høyesterett."**
- (25) *Mitt syn på saken*
- (26) Domstolen kan prøve alle sider av saken, herunder forvaltningsskjønnet, jf. hundeloven § 25 første ledd. A har anført at loven må forstås slik at domstolen ved gyldighetsprøvingen også kan ta hensyn til begivenheter som har inntruffet etter at Politidirektoratet traff sitt vedtak og helt frem til domstidspunktet. Staten, på sin side, hevder at det er faktum på vedtakstidspunktet som skal legges til grunn, men at det som utgangspunkt er adgang til å legge vekt på nye bevis som kaster lys over situasjonen på vedtakstidspunktet, jf. Rt-2012-1985 avsnitt 81. Etter mitt syn kommer dette spørsmålet ikke på spissen i vår sak, og jeg går ikke nærmere inn på det.
- (27) Hjemmel for Politidirektoratets vedtak om avliving av hund finnes i hundeloven. Det fremgår av lovens § 1 at den er ment å legge til rette for et positivt og samfunnsgagnlig

hundehold, til glede for den enkelte hundeholder. Da hundeloven var til behandling i Stortinget, uttalte komiteens flertall at hundehold "er en viktig del av mange menneskers liv, og hunden tjener en rekke nyttige og sosiale formål", se side 10 i innstillingen.

- (28) Formålet med loven er å "bidra til å fremme et hundehold som varetar hensyn til sikkerhet, trygghet, alminnelig ro og orden", jf. § 1 andre ledd. For å vareta sikkerheten kan politiet iverksette en rekke umiddelbare tiltak etter reglene i hundeloven § 17. Ved uønskede hendelser kan politiet dessuten i ettertid vedta avliving eller omplassering med hjemmel i § 18. De to første leddene i denne bestemmelsen lyder:

"En hund som har angrepet eller skadet et menneske, kan politiet i ettertid vedta å avlive dersom ikke dette fremstår som et uforholdsmessig tiltak. Det samme gjelder hvis hunden har jaget eller skadet tamrein, husdyr eller hjortevilt, eller hvis den har skadet en annen hund eller kjæledyr. Ved vurderingen skal det særlig legges vekt på hvilken fare som har vært tilstede, påført skade, den risiko og utrygghetsfølelse hunden og hundeholdet kan antas å medføre i fremtiden og hundens nytteverdi. Hundens økonomiske verdi eller det økonomiske tap etter påført skade skal ikke tillegges vekt.

Dersom det anses praktisk mulig og forsvarlig, skal politiet søke å omplassere en hund fremfor å avlive den."

- (29) Et grunnvilkår for avliving etter § 18 første ledd første punktum er at hunden har "angrepet eller skadet" et menneske. Det er hevet over tvil at C ble skadet da Rambo bet ham i armen slik at han fikk blødende sår. Partene er enige om at dette grunnvilkåret er oppfylt.
- (30) Et ytterligere vilkår er at avliving ikke "fremstår som et uforholdsmessig tiltak". I denne vurderingen skal det legges vekt på en rekke momenter, blant annet fare og skade, risiko og utrygghetsfølelse, samt hundens nytteverdi. Oppstillingen er ikke uttømmende, jf. ordet "særlig". I proposisjonen til hundeloven sies det at regelen i § 18 er ment som et "sikkerhetstiltak til vern om folk og dyr", jf. Ot.prp. nr. 48 (2002–2003) side 153. Formålet er altså ikke å rette sanksjoner mot hundeholder eller hund. Dermed vil "den risiko og utrygghetsfølelse hunden ... kan antas å medføre i fremtiden", stå sentralt i vurderingen.
- (31) Spørsmålet blir hva som nærmere skal til for at avliving skal anses som et "uforholdsmessig tiltak".
- (32) Det fremgår av forarbeidene at lovgiver var opptatt av å balansere hensynet til sikkerhet og de positive sidene ved hundehold. I høringsnotatet foreslo departementet en tilnærmet lik regel som den som ble endelig vedtatt. Her heter det at en forholdsmessighetsvurdering "vil bidra til å unngå avlivinger i tilfeller hvor hunden ikke har vært til stor fare eller sjenanse", se proposisjonen side 141. Det pekes videre på at det skal mindre til for å avlive en hund som har angrepet et menneske, enn et dyr, og at dersom et barn blir angrepet, bør terskelen ikke være høy. Dernest sies det:
- "Det bør videre legges vekt på hvilken risiko hunden må antas å utgjøre i fremtiden. Er det tale om en veltilpasset, godt behandlet hund med rolig gemytt, som har opptrådt irregulært i en helt spesiell situasjon som vanskelig kan oppstå igjen, taler det mot å avlive den."**
- (33) Hundeloven erstattet en rekke tidligere bestemmelser spredt rundt i lovgivningen, blant annet den midlertidige kamphundloven fra 1991. Departementet uttaler at praktiseringen

av avlivingsregelen i kamphundloven kunne danne et godt utgangspunkt for den skjønnsmessige vurderingen som skal foretas etter hundeloven § 18, jf. proposisjonen side 153. Kamphundloven hadde en generell regel i § 5 om avliving av hunder som "har påført menneske eller dyr skade", hvor det het at avliving likevel ikke kunne skje "dersom forholdene rundt skadeforvoldelsen gjør at avliving vil være et uforholdsmessig stort inngrep". I proposisjonen til hundeloven på side 135 siteres det fra forarbeidene til kamphundloven, Ot.prp. nr. 45 (1990–1991) side 4, hvor Landbruksdepartementet blant annet uttalte:

"Det kan lett tenkes situasjoner der skade er skjedd, men omstendighetene rundt er av en slik art at det vil være helt urimelig om skaden skulle føre til avliving. Politiet [...] vil måtte vurdere dette i hvert enkelt tilfelle. Skaden som er påført mennesket eller dyret, bør være alvorlig. Psykiske skader på mennesker kan også regnes som alvorlige."

(34) Videre sies det at forholdsmessighetsregelen i kamphundloven

"... gir mulighet for en skjønnsmessig vurdering i det enkelte tilfellet. Det er for å forhindre at hunder blir avlivet for minimale skader, påregnelige skader ut fra skadelidtes egen opptreden ved f.eks. provokasjon, skade etter uforstandig opptreden overfor hunden i forhold til dens naturlige reaksjonsmønster eller for skader som etter en helhetsvurdering av situasjonen ikke bør føre til så streng reaksjon."

(35) Forut for vedtakelsen av hundeloven hadde det skjedd flere tragiske hendelser hvor hund hadde skadet og drept barn. Det ble reist kritikk mot rettstilstanden, og departementet fremholdt at det var lettere å avlive hund som skadet bufe, enn hund som skadet mennesker. Da hundeloven ble behandlet i Stortinget, pekte stortingskomiteens flertall på at det etter vedtakelsen av hundeloven skulle bli lettere å avlive hunder, se Innst. O. nr. 91 (2002–2003) side 10-11:

"Komiteen mener at adgangen til å avlive og å kreve avlivning av hund bør utvides. Begrunnelsen for forslaget og komiteens standpunkt er at hund i økende grad skaper skade og at uheldig hundehold har skapt utrygghet hos mange."

(36) Staten har anført at lovens ordbruk om at avliving ikke "fremstår som et uforholdsmessig tiltak", må forstås slik at lovens hovedregel er avliving, og at det må foreligge vektige mothensyn for at avliving ikke skal skje. Jeg kan ikke se at det er holdepunkter for et slikt syn. En hovedregel om at avliving "normalt" skal skje, finnes derimot i § 18 fjerde ledd bokstav a, men da er vilkåret at det dreier seg om et barn som er påført vesentlig skade. Slik § 18 første ledd er formulert, skal det foretas en bredere vurdering.

(37) Spørsmålet om hvilken betydning hundens egenverdi skulle ha for lovens utforming, drøftes i forarbeidene. Departementet ønsket ikke at hundeloven skulle hvile på oppfatninger om hunden som et selvstendig subjekt. Det sies blant annet følgende om dette på side 153 i proposisjonen:

"Flere høringsinstanser fremholder hensynet til hunden selv som et viktig moment ved vurderingen, eller de fremholder at man ikke må rette tiltak mot hunden, men mot den 'egentlige skyldige' eieren. For noen kan slike synspunkter bygge på den oppfatning at hunden er et selvstendig subjekt som bør ha krav på rettssystemets beskyttelse. Departementet minner imidlertid om at hunden er undergitt eierens eiendomsrett innenfor de rammer som dyrevernlovgivningen setter, og finner det vanskelig - når man ser bort fra de følelser og den tilknytning som mennesker kan ha til en hund - å sette hunden selv i en annen stilling enn andre vanlige pattedyr. Det synes lite rasjonelt å tillegge hunden menneskelige egenskaper eller personlighetsmessige karakteristikk i større grad enn slike dyr, og la dette gi utgangspunktet for utformingen av lovgivningen"

om sikkerhetsproblematikk som hundehold reiser."

- (38) At hunden har en egenverdi, kommer imidlertid til uttrykk gjennom vilkåret om at avlaving ikke må være "uforholdsmessig". Dette er en terskel som også gjelder i tilfeller der eieren av ulike årsaker ikke selv kan ta hånd om hunden. Hundens egenverdi viser seg også i regelen i § 18 andre ledd, hvor det slås fast at politiet skal søke omplassering av hunden dersom dette kan fjerne faremomentet på en tilfredsstillende måte. En del av de umiddelbare tiltakene som er nevnt i § 17, kan ses under samme synsvinkel.
- (39) Etter § 18 første ledd skal som nevnt også hundens nytteverdi tillegges vekt. I høringsnotatet er det vist til nytteverdien av hunder med særskilte funksjoner, som blindehunder og politihunder. Hundens sosiale og følelsesmessige betydning for eieren er bygget inn i selve terskelen for hva som skal regnes som uforholdsmessig, men må også i særlige tilfeller kunne tillegges vekt i den konkrete vurderingen.
- (40) A har anført at lagmannsretten bygger på en feilaktig premiss om at en hund som har bitt én gang, vil bite igjen, og at dette er en utbredt misforståelse som også kan få betydning for hvor lovens tålegrense går. Jeg kan ikke se at lov eller forarbeider bygger på en slik premiss. Som begrunnelse for å innføre en regel som retter seg mot hunder som allerede har angrepet eller skadet, uttaler departementet på side 153 i proposisjonen at "[a]lt etter omstendighetene kan det at en hund har angrepet eller bitt én gang uten at det var i selvforsvar, øke sannsynligheten for at den vil angripe eller bite på ny i en lignende situasjon". Det kan derfor godt tenkes situasjoner der det er liten risiko for at de uønskede hendelsene og faremomentene vil gjenta seg. I omtalen av hundeloven § 18 første ledd gir departementet flere eksempler på slike tilfeller, blant annet på side 153 i proposisjonen:
- "Påført skade kan være bagatellmessig, hunden kan ha en størrelse og liten styrke som ikke gir grunn for virkelig frykt osv. Det kan dreie seg om skade påført en person under normal hundetrening, eller som hunden har voldt i selvforsvar fordi den har følt seg provosert."**
- (41) I risikovurderingen er det ikke nødvendig å gå dypt ned i den enkelte hunds psyke. Hvor stor den reelle faren er, må kunne bedømmes ut fra objektivt konstaterbare faktorer, vitneutsagn og øvrige opplysninger i saken. Forarbeidene gir uttrykk for skepsis til utstrakt testing av hunden og behovet for hundesakkyndige i disse sakene. Det begrunnes slik på side 155 i proposisjonen:
- "Individuell vurdering av hver hunds psyke åpner for et vanskelig bevisstema og vil kreve en ressurskrevende behandling av sakene, og eiere med aggressive hunder og problematisk hundehold kan med et slikt system i praksis for lett slippe unna. Enkelte høringsinstanser er inne på at det bør engasjeres hundesakkyndig for vurdering av hunden før avgjørelser fattes. En slik ordning med vekt på hundens gemytt, innhenting av hundesakkyndige uttalelser, eventuelt basert på tidkrevende observasjon av hunden, og vurdering av om problemet lar seg sosialisere bort (dersom eieren følger opp), vil etter departementets vurdering gjøre at reglene ikke vil kunne fungere i praksis. Noen sikker kvalitetssikring av den stort sett selvoppnevnte hundesakkyndighet som finnes, har vi for øvrig ikke. I praksis benevner både personer som jobber mer eller mindre med hund, eller som ellers er mer aktive på annen måte, seg som hundesakkyndige. Disse har varierende erfaringer og teoretisk fundament."**
- (42) Selv om de ulike uttalelsene fra forarbeidene formidler et noe vekslende bilde av hvilken terskel som gjelder for "uforholdsmessig tiltak" etter § 18 første ledd, gis det samlet sett uttrykk for at terskelen for hva som regnes som uakseptabel risiko, ikke er spesielt høy. Det sentrale vurderingstema er den risiko hunden vil representere i fremtiden, og denne

vurderingen skal foretas i lys av hvilken alvorlighetsgrad angrepet eller skaden har. For at avliving skal skje, må det foreligge en reell og ikke ubetydelig risiko for at hunden vil angripe igjen.

- (43) Spørsmålet blir så om vedtaket om avliving av Rambo "fremstår som et uforholdsmessig tiltak".
- (44) Selve foranledningen til bittet er beskrevet noe ulikt av C og A. C sier han krysset veien cirka to meter bak A som gikk med hunden i et kort bånd. Han forklarer at Rambo snudde seg og kom rett mot ham. Som en refleks strakte han ut hånden så hunden kunne lukte, men den bet ham i underarmen. Han klarte å rive seg løs og avverget et nytt angrep ved å slå hunden over snuten.
- (45) A har forklart at hun så at C gikk ustødig på grunn av at veien var islagt og glatt. Hun stanset derfor og trakk hunden inntil seg. Etter hennes forklaring kom C bort for å hilse på hunden. Han bøyd seg ned og strakk hånden ut mot hunden. Da hoppet den opp og bet ham.
- (46) I likhet med lagmannsretten, anser jeg de to versjonene for å være omtrent like sannsynlige. I begge versjoner står man overfor en normal møtesituasjon mellom en hund i bånd og en person som går på veien. Ulikheten gjelder selve opptakten til bittet og har etter mitt syn liten betydning for den rettslige vurderingen som skal foretas etter § 18.
- (47) Når det gjelder selve bittet, var det merker etter hele hundekjeven i armen til C, og det var blødende sår som måtte bandasjeres. Jeg slutter meg til lagmannsrettens nærmere beskrivelse av omstendighetene rundt bittet:

"Det er enighet om at hundens tenner ikke nådde inn til Cs hud, og at sårene har oppstått som følge av at C vred armen ut av hundens munn. De fremlagte bilder av skadene viser relativt store, blødende sår som det var nødvendig å bandasjere. Lagmannsretten legger etter bevisførselen til grunn at det var Cs tykke bekledning som hindret tennene i å nå frem til huden. Dersom C hadde hatt på seg tynnere klær kunne skadene blitt langt mer omfattende. Dette viser etter lagmannsrettens mening at bitt fra Rambo har stort skadepotensial, hvilket må tillegges vekt i vurderingen."

- (48) Hundeloven definerer "vesentlig skade på person" som skader som anses som kroppsskade etter straffeloven § 273, se hundeloven § 2 bokstav d. Skaden som ble påført C, er etter mitt syn en vesentlig skade i hundelovens forstand, om enn i det nedre sjikt. Hadde et barn fått tilsvarende skade, ville hunden normalt måtte avlives, jf. § 18 fjerde ledd. Her er det snakk om en voksen person, slik at det skal foretas en bredere vurdering etter § 18 første ledd. Men det forhold at skaden anses vesentlig i hundelovens forstand, sier noe om alvorlighetsgraden. At dette var et kraftig bitt, understøttes av at C ble påført vesentlig skade til tross for at en tykk jakke og genser tok av for tennene. Alt i alt dreier det seg her om en alvorlig hendelse.
- (49) Med dette som utgangspunkt blir spørsmålet hvor stor risiko Rambo representerer i fremtiden. Rambo angrep som nevnt C da de møttes på veien mens hunden var på en vanlig luftetur. A hadde både en spesiell "antitrekk"-sele og et eget bånd rundt livet på Rambo, en såkalt "nyreknute". Hun så også at C kom mot dem. At en hund i bånd møter folk som kommer bort for å hilse, eller uventet krysser veien bak dem, er ingen uvanlig situasjon. En aktsom hundeeier må være forberedt på at folk som passerer, bøyer seg ned mot hunden. Hendelsen med C er følgelig ikke noen irregulær situasjon, tvert om er det

etter mitt syn en relativt høy sannsynlighet for at noe lignende kan skje igjen.

- (50) A har vist til en test som hundesakkyndig, Trond Larsen, har utført med Rambo i en lignende situasjon. I testen gikk Larsen truende i mørket mot hunden og A på den samme veistrekningen. Rambo begynte å knurre da Larsen var cirka ti meter fra hunden, og knurret noe mer og høyere jo nærmere Larsen kom. Larsen snudde seg rundt og satte seg ned på huk da avstanden var cirka tre meter, og Rambo kom da logrende bort og viste glede. Etter mitt syn er denne situasjonen ikke sammenlignbar med det som virkelig hendte. Larsen hadde tilbrakt mer enn to timer hjemme hos A sammen med henne og hunden i tiden umiddelbart forut for turen. Jeg legger derfor ikke vekt på denne testen.
- (51) Rambo fikk satt inn en kastreringschip med Suprelorin (9,4 mg) den 17. desember 2015 for å dempe problemer knyttet til hundens seksualdrift. Dette skjedde kort tid før angrepet på C den 29. desember. A hevder at dette førte til økt aggresjon hos Rambo, og når Rambo nå ikke har noen slik kastreringschip, er risikoen for nye angrep ikke lenger til stede.
- (52) Veterinær Vibeke Rootwelt vitnet for lagmannsretten og har også gitt skriftlig forklaring for Høyesterett. Hun forklarer at innsetting av en kastreringschip innebærer at hundens testosteronnivå øker inntil produksjonen av testosteron bryter sammen. Hunden produserer da ikke lenger testosteron. Hun forklarer at tilførselen av kjønnshormonet Suprelorin i denne første fasen ikke medfører at hundens generelle aggresjonsnivå øker. I Felleskatalogen er det oppgitt at dette skjer i "veldig sjeldne tilfeller". Det samme angis av det europeiske legemiddelbyrået, European Medicine Agency, i dets oversikt over preparategenskaper under punkt 4.6. Her sies det at økt aggresjon ved inntak av Suprelorin (9,4 mg. implant) skjer i "very rare cases". Det er den laveste hyppighetskategorien, definert som hos mindre enn 1 av 10 000 dyr.
- (53) Gry Løberg, som er adferdsspesialist på hund, uttaler derimot at det er "stor sannsynlighet" for at aggresjonen som oppsto i den aktuelle situasjonen med C, skyldes kastreringschipen. Hennes rapport er i liten grad belagt med konkrete referanser til vitenskapelig litteratur. Hun uttaler seg spesielt om Rambo, men har verken møtt hund eller eier. Sentrale vitneutsagn fra A om hundens beskyttelsesinstinkt er heller ikke problematisert. Jeg legger etter dette liten vekt på rapporten fra Løberg.
- (54) Rambo har vist aggressiv adferd mot andre hunder både før og etter kastreringschipen ble innsatt. Sammenholdt med uttalelsene fra veterinær Rootwelt og det som er angitt om hyppigheten av aggresjon ved inntak av Suprelorin, holder jeg det for lite sannsynlig at Rambos angrep mot C skyldes kastreringschipen.
- (55) A har pekt på at Rambo bare har angrepet mennesker denne ene gangen, til tross for at hunden tidligere har vært utsatt for mange stressende situasjoner. Det kan etter mitt syn ikke tillegges nevneverdig vekt, ettersom Rambo har angrepet et menneske etter de aktuelle situasjonene. A har også erkjent at samboerens opptreden overfor henne kan ha medført at hunden har blitt mer nervøs og utviklet et sterkere beskyttelsesinstinkt. Det faktum at Rambo har oppført seg eksemplarisk på hundekennelen hvor den er nå, kan heller ikke tillegges særlig vekt. I kennelen er Rambo i trygge omgivelser med trent og hundevant personell.

- (56) Det finnes også politirapporter om at Rambo har skapt frykt i lokalsamfunnet ved angrep på andre hunder, både før og etter at C ble skadet. Selv om man ikke kan trekke slutninger fra angrep på hunder til angrep på mennesker, er det et selvstendig moment i vurderingen at Rambo har ført til utrygghetsfølelse i nabolaget.
- (57) For at omplassering etter § 18 andre ledd skal være et aktuelt alternativ til avliving, er det en forutsetning at faremomentene blir fjernet. I denne saken ligger imidlertid faren først og fremst i Rambos mer grunnleggende egenskaper, og omplassering er derfor ikke aktuelt.
- (58) A har vist til at Rambo har en meget stor personlig betydning for henne. Tilknytningen har oppstått ved at hunden har vært en støtte for henne i en vanskelig livssituasjon. A beskriver i den forbindelse også en hendelse hvor Rambo slik hun ser det, reddet livet hennes.
- (59) Det sentrale vurderingstema etter § 18 første ledd er som nevnt den risiko hunden representerer i fremtiden sett i lys av den alvorlighetsgrad angrepet har. Det dreier seg her om en vesentlig skade på C, med et enda større skadepotensial. Angrepet skjedde under en ordinær situasjon hvor hunden gikk i bånd på luftetur. Det er en reell og ikke ubetydelig risiko for at Rambo vil kunne gå til angrep og skade mennesker igjen. Hunden skaper også frykt i nabolaget ved aggressiv adferd mot andre hunder. Den følelsesmessige tilknytningen og det behovet som A har for Rambo, må vike i en slik sammenheng.
- (60) Jeg er etter dette kommet til at avliving ikke er et uforholdsmessig tiltak. Slik jeg ser det, ligger vedtaket om avliving i denne saken heller ikke i det helt nedre sjiktet av tålegrensen.
- (61) Staten har krevd dekket sakskostnader for alle instanser. Selv om selve utfallet av saken ikke har budt på stor tvil, har den reist uavklarte rettslige spørsmål som det har vært god grunn til å få prøvd. Jeg finner derfor at det foreligger tungtveiende grunner som gjør det rimelig å fritta den ankende part for erstatningsansvar for alle instanser, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd.

(62) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.

- (63) Dommer **Berglund:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (64) Dommer **Noer:** Likeså.
- (65) Dommer **Bull:** Likeså.
- (66) Justitiarius **Øie:** Likeså.

(67) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Anken forkastes.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.

Riktig utskrift bekreftes: